

LOCUIRE ȘI IDENTITATE ÎN CADRUL MOBILITĂȚII ÎMIGRANȚILOR ECONOMICI ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ*

Eugen Ghiță**

Abstract: *In Romania, housing and identity are intertwined in the most basic and documented way possible. If you don't have a domicile, you don't have an identity card and if you don't have an identity card your rights are restricted, and housing is one of the most fundamental human needs. In this regard, identity is paramount. In the European Union, on the other hand, social housing is not conditioned by identity cards and it is guaranteed in relation to social inclusion. The economic migrants are offered food, medical care, heat, electricity, access to water – decent living conditions, if they meet the main condition: children go to school and they respect public order and peace (Spain, UK). But sometimes meeting the conditions leads to losing their identity and their traditions. The economic migrants represent a diverse and vulnerable population from all over Europe, that preserve the tradition of the extended family together and in order*

* Această lucrare a beneficiat de sprijinul financiar prin proiectul „Cercetare doctorală și postdoctorală de calitate, inovativă și relevantă pentru piața muncii”: POCU/380/6/13/124146, proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014–2020.

** Doctorand, Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca; e-mail: eugenghita17@yahoo.com.

Anuarul Institutului de Istorie „George Barițiu” din Cluj-Napoca. Series Historica, LXI, 2022, Supliment, 1. *Identitate și diversitate în Europa. Istorie, societate, relații internaționale. Lucrările conferinței internaționale, Oradea, 22-27 martie 2022*, p. 589–599

not to violate the culture and traditions deeply imprinted in their very identity, they prefer to live in slams, in make shift dwellings. Their identity is defined by their way of life, by their tradition and culture. Does European mobility lead to loss of identity? Is diversity lost in order not to be marginalized or segregated against?

Keywords: housing, economic migrants, humanrights, tradition, identity, vulnerablepopulation

Introducere

Identitatea în România depinde de domiciliu, deoarece lipsa unui domiciliu duce la lipsa cărții de identitate. Pentru mame, de exemplu, nașterea devine dificilă fără carte de identitate. Astfel, nu ai acces la servicii publice, îți este îngădit dreptul de călătorie, etc. Din toate aceste puncte de vedere, identitatea este primordială.

În ceea ce privește raportul dintre cetățenii români și alți cetățeni de pe toată planeta, când vine vorba de proprietate, acesta este următorul: 90% dintre români au o formă de proprietate, pe când restul lumii are doar 40% formă de proprietate și nu le pasă dacă stau cu chirie.

În Uniunea Europeană, pe de altă parte, locuirea socială nu este condiționată de actele de identitate și este garantată în raport cu incluziunea socială. Reședința duce la accesul la educație, servicii de sănătate, etc. fără să fie nevoie de un domiciliu stabil dovedit prin actele de proprietate ale cuiva.

Excluziunea socială a romilor pornind de la locuire

Problematica locuirii a dus la o excluziune a romilor înspre periferia geografică a orașelor, în cartiere segregate și mahalale improvizate.

Dincolo de aspectele istorice și sociale atât anterioare regimului comunist, cât și în timpul și după căderea acestuia, există multe mecanisme de excluziune socială în România care au continuat să perpetueze inegalitățile sociale dintre populația majoritară și cea de etnie romă. Astfel, locuirea sau lipsa locuirii și lipsa documentelor de proprietate duce implicit la o lipsă a cărților de identitate și a documentelor de stare civilă cu efecte directe asupra accesului la locuințe, la un loc de muncă, asupra accesului la educație, sănătate și servicii sociale.

Excluziunea socială în cadrul locuirii are repercusiuni directe și asupra ocupării forței de muncă, educației și sănătății. Prins într-un cerc vicios instituțional, individul membru al unei categorii vulnerabile nu dispune de resursele individuale necesare pentru a depăși de unul singur factorii de

excluziune socială și dezvoltă mecanisme de supraviețuire de la o zi la alta proprii categoriilor de persoane dezavantajate.

Prinse între primării și consilii locale, Direcția de Patrimoniu și Direcția de Asistență Socială din cadrul primăriilor, Inspectoratul Școlar Județean, Autoritatea de Sănătate Publică, Poliția Comunitară și Direcția de Urbanism, supuse presiunilor populației majoritare și mass-media, comunitățile rome ajung să își vadă dărâmată agoniseala de o viață și să trăiască drama evacuărilor colective uneori chiar din propriile locuințe neimprovizate.

Un exemplu elocvent în acest sens îl găsim în Raportul de cercetare privind excluziunea socială a romilor al lui Enikő Magyari-Vincze. Autoarea documentează comunitățile de romi aflate la ieșiri din oraș, ca semn de marginalizare evidentă. „Toate aceste locații se situează la diferitele ieșiri din oraș (spre Cluj, Reșița, Arad, etc.), fiind deci la margini, în spații defavorizate în trecutul socialist, dar care încep să capete noi semnificații în contextul noilor construcții post-socialiste (cartiere noi de vile și sediile unor mari firme multinaționale)”¹.

Din cauza infrastructurii de transport deficitară, comunitățile nu au acces la servicii sociale. Majoritatea instituțiilor publice se află în zone centrale greu accesibile pentru comunitățile marginalizate împinse la marginea orașelor (primării, case de sănătate, finanțe, asistență socială, etc.)

Marginalizarea rezultă și din inexistența unei conexiuni adecvate la transportul public sau la rețelele de transport activ spre destinațiile cheie pentru educație, ocuparea forței de muncă, agrement și vânzare cu amănuntul din oraș, care ar trebui să fie combătută la nivel local prin extinderea serviciilor și infrastructurii de transport public în noile zone raionale ale orașului. Însă, în locul integrării și dezvoltării cartierelor informale, autoritățile aleg să le evacueze și să le dărâme, mai ales în lumina dezvoltării înspre periferia a unor noi cartiere de vile rezidențiale².

Discriminarea rasială pornește de la autoritățile publice însele și de la atitudinea acestora față de comunitățile rome. Un exemplu elocvent în acest sens îl observăm la Eforie, unde o stradă aflată într-o locație inoportună pentru autorități și care stătea în calea planului de dezvoltare urbană a primăriei a fost rasă cu buldozerele. Cazul a fost documentat de ERRC³ și prezintă situația unei

¹ Enikő Magyari-Vincze, *Raport de cercetare. Excluziunea socială a romilor. Studiu de caz din Timișoara*, octombrie 2007, [pdf, 441.9k] [Accesat 11.03.2022].

² LEGE nr. 151 din 24 iulie 2019 pentru completarea Legii nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul, Emisă de Parlamentul României, Publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 623 din 26 iulie 2019.

³ <http://www.errc.org/press-releases/romanian-court-orders-authorities-in-eforie-to-compensate-and-rehouse-roma>; <http://www.errc.org/press-releases/romanian-city-of-eforie-ordered-to-pay-over-EUR-430000-for-evicting-roma-in-2013> [Accesate 11.03.2022].

comunități care avea case construite de peste 40 de ani pe aceeași stradă și care în mod normal ar fi trebuit, conform legii, să primească drept de proprietate asupra acestora. În schimb, casele au ajuns să fie demolate și proprietarii acestora lăsați fără locuință. După ani de luptă în instanță, autoritățile locale au fost considerate vinovate și condamnate la plata despăgubirilor.

Percepția asupra romilor în localitățile în care aceștia reprezintă o minoritate numeroasă este împărțită între două stereotipuri negative: romii bogați, cu palate și venituri ilicite și romii săraci care trăiesc de obicei la periferii în așezări informale sau în case naționalizate în centrul orașului.

În funcție de necesități și de nevoile din campania electorală se schimbă și discursul autorităților în legătură cu minoritatea romă și categoriile defavorizate din orașe: de la corectitudine politică la declarații discriminatorii și chiar instigare la ură. În general se observă existența „injustiției instituționalizate” care trece dincolo de politicile Uniunii Europene de integrare și anti-discriminare și de legislația română. În loc să ofere servicii sociale plecând de la locuire, cetățenii romi sunt supuși evacuărilor și demolărilor, fără ca să li se respecte drepturile în vreun fel. Fără documente locative, copiii rămân fără acces la educație, persoanele cu dizabilități fără acces la servicii sociale și medicale, etc.

Problema locativă a minorității rome are cauze complexe. Pe de o parte este cercul vicios al lipsei documentului de identitate fără de care nu puteai achiziționa o locuință, dar nu puteai avea un act de identitate fără acel domiciliu. Pe de altă parte este contextul istoric, deoarece în perioada comunistă nu existau proprietari de locuințe, totul aparținea statului. După căderea regimului comunist, nu toți au achiziționat locuințele în care locuiau anterior, acestea rămânând tot în fondul locativ al localității respective. Fără acte de identitate nu se puteau face căsătorii „cu acte”, ceea ce a dus la concubinaj și la imposibilitatea de a moșteni sau a împărți proprietatea imobiliară. Același regim matrimonial este în prezent o piedică în calea accesului la locuințe sociale, deoarece sunt avantajate cuplurile căsătorite în detrimentul celor care trăiesc în concubinaj, deși cuplul are copii.

În urma demolărilor și evacuărilor, familiile se mută în locuințe improvizate la marginea orașelor, iar dacă orașul își depășește granițele și apar noi cartiere, comunitatea își vede iar locuințele demolate.

Familiile care locuiesc în case naționalizate aflate în proprietatea statului stau cu frica retrocedărilor și evacuărilor. Condițiile de locuit sunt insalubre, statul fiind cel care ar fi trebuit să întrețină imobilul respectiv. De multe ori aceste case prezintă risc seismic crescut, exteriorul și acoperișul sunt deteriorate, au o eficiență energetică scăzută și părerea generală este că aceste imobile sunt lăsate intenționat în paragină pentru a putea fi demolate, astfel încât terenul respectiv să primească o altă destinație. Multe dintre aceste case sunt monumente istorice și nu ar putea fi demolate în alte condiții.

Locuirea sau lipsa ei conduce la alte probleme, cum ar fi cele de sănătate cauzate de condițiile insalubre și lipsa accesului la apă curentă și electricitate. Este restricționat accesul la alte servicii, cum ar fi cele de sănătate și la locuri de muncă din cauza distanței față de locațiile respective. Lipsa actelor de identitate și a mijloacelor de transport face dificilă înscrierea copiilor la școală și astfel este îngrădit dreptul la educație.

Categoriile defavorizate în general nu au educație școlară adecvată sau o formare profesională și ajung să facă munci în agricultură sau necalificate, de obicei fiind munci grele și prost plătite care le permit să trăiască de pe o zi pe alta sau de la lună la lună. Fiind departe de centrele comerciale, produsele alimentare și de igienă costă mai mult⁴.

Locuirea are și alte repercusiuni asupra accesului la educație școlară a copiilor romi. Lipsa actelor de identitate constituie un obstacol pentru înscrierea la timp sau neînscrierea copiilor la școală și la grădiniță, condițiile de locuit (lipsa electricității) duc la rezultate slabe la învățatură și la abandon școlar, concentrarea unei mari populații din categorii defavorizate într-o anumită zonă face ca anumite școli să fie segregate și cadrele didactice să aibă o pregătire slabă sau să fie discriminatorii față de copii, ceea ce rezultă din nou în abandon școlar. Părinții care pleacă la muncă în străinătate își lasă copiii cu rude bătrâne care nu se pot deplasa pe distanțe mari pentru a duce copiii la școală sau copiii își însoțesc părinții în străinătate la muncă sezonieră, pierzând din anul școlar.

În aceste condiții este de înțeles de ce munca în străinătate este privită ca singura posibilitate de a depăși pragul sărăciei și migrația economică este atât de răspândită în cadrul categoriilor defavorizate.

Migrația economică în interiorul Uniunii Europene

World Inequality Report (Raportul privind inegalitatea în lume), emis în 2018, menționează că inegalitatea veniturilor a crescut în aproape toate regiunile lumii în ultimele decenii, dar cu viteze diferite⁵. Faptul că nivelurile de inegalitate sunt atât de diferite de la o țară la alta, chiar și atunci când țările au niveluri de dezvoltare similare, evidențiază rolul important pe care îl joacă politicile și instituțiile naționale în modelarea inegalității.

⁴ Enikő Magyari-Vincze: *Social Exclusion at the Crossroads of Ethnicity, Gender and Class. A View through Romani Women's Reproductive Health. Policy Research Report*, Cluj-Napoca, Desire, 2006. https://www.desire-ro.eu/wp-content/uploads/social_exclusion_Roma_women_emv.pdf [Accesat 11.03.2022].

⁵ Facundo Alvaredo et. al., *World Inequality Report (2018)*, 2018. Available at: <https://wir2018.wid.world/> [Accesat 11.03.2022].

Directiva 2004/38/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind dreptul la liberă circulație și ședere pe teritoriul statelor membre pentru cetățenii Uniunii și membrii familiilor acestora a permis dislocarea unui număr ridicat de cetățeni români din categorii defavorizate. Conform Art. (2) Libera circulație a persoanelor constituie una dintre libertățile fundamentale ale pieței interne, care reprezintă un spațiu fără frontiere interne, în care libertatea este asigurată în conformitate cu dispozițiile tratatului. Acest articol a permis relocarea unor comunități întregi uneori în alte state europene dezvoltate, cu sisteme de asigurări sociale mai bune⁶.

Articolul (31) spune că: „Prezenta directivă respectă drepturile și libertățile fundamentale, precum și principiile recunoscute în special de Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene. În conformitate cu principiul interzicerii discriminării prevăzut de Cartă, statele membre ar trebui să pună în aplicare prezenta directivă fără să facă nici o discriminare între beneficiarii prezentei directive pe criterii de sex, rasă, culoare, origini etnice sau sociale, caracteristici genetice, limbă, religie sau convingeri, opinii politice sau de altă natură, apartenenței la o minoritate etnică, avere, naștere, invaliditate, vârstă sau orientare sexuală”, ceea ce confirmă cel puțin la nivel legislativ că românii din categorii defavorizate sau de etnie romă pot în teorie să fie primiți în oricare stat membru doresc să emigreze.

În momentul în care imigranții economici părăsesc România și ajung într-o țară europeană dezvoltată care respectă prevederile directivelor europene, acestora li se oferă hrană, asistență medicală, căldură, electricitate, acces la apă – condiții de viață decentă, dacă îndeplinesc principala condiție: copiii să meargă la școală și să respecte ordinea și liniștea publică (Spania, Marea Britanie). Aceștia primesc locuințe sociale în cartiere diverse, nesegregate, primăria închiriind locuințe de pe piața liberă și oferind cazare gratuită în acestea. În acest fel, prin integrarea în cartiere de locuințe normale, se evită segregarea locativă și școlară⁷.

Unele state, profitând de următoarele articole din Directiva 2004/38/CE a Parlamentului European și a Consiliului, în urma relocării familiilor de etnie romă în așezări provizorii pentru a putea fi alături de familia lărgită și de alți

⁶ DIRECTIVA 2004/38/CE A PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI A CONSILIULUI din 29 aprilie 2004 privind dreptul la liberă circulație și ședere pe teritoriul statelor membre pentru cetățenii Uniunii și membrii familiilor acestora, de modificare a Regulamentului (CEE) nr. 1612/68 și de abrogare a Directivelor 64/221/CEE, 68/360/CEE, 72/194/CEE, 73/148/CEE, 75/34/CEE, 75/35/CEE, 90/364/CEE, 90/365/CEE și 93/96/CEE: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32004L0038> [Accesat 11.03.2022].

⁷ Council of the European Union (2000), *Council Directive 2000/43/EC implementing the principle of equal treatment between persons irrespective of racial or ethnic origin*, 29 June, available at: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32000L0043:en:HTML> [Accesat 11.03.2022].

membri ai comunității, au purces la repatrierea cetățenilor români aflați în astfel de situații. Articolele la care fac referire sunt:

(10) În același timp, persoanele care își exercită dreptul de ședere nu trebuie să devină o sarcină excesivă pentru sistemul de asistență socială din statul membru gazdă în timpul unei perioade inițiale de ședere. Prin urmare, dreptul de ședere pentru cetățenii Uniunii și membrii familiilor acestora ar trebui să facă obiectul anumitor condiții, dacă perioadele de ședere depășesc trei luni. și

(12) În cazul perioadelor de ședere care depășesc trei luni, statele membre ar trebui să aibă posibilitatea să ceară cetățenilor Uniunii să se înregistreze la autoritățile competente de la locul de ședere, lucru atestat printr-un certificat de înregistrare eliberat în acest scop.

Conform Raportului UNPD privind evitarea capcanei dependenței, în Europa Centrală și de Est, o proporție îngrijorător de mare de populație romă – în unele cazuri, chiar și 70 % – își primește veniturile în principal din transferuri de stat, cum ar fi alocațiile pentru copii, ajutoarele de șomaj și pensiile. În același timp, standardele de sănătate sunt disproporționat de scăzute, iar nivelurile de educație ale tinerilor romi sunt în general inadecvate pentru dobândirea de competențe comercializabile. Aceste probleme sporesc dependența față de stat, creând un cerc vicios care adâncește și mai mult decalajul socio-economic dintre romi și populația majoritară, cu consecințe sociale și politice dăunătoare⁸.

Analizând problema prin prisma dezvoltării umane, acest raport explică de ce și cum poate fi evitată capcana dependenței în care au căzut mulți romi. Datele pe baza cărora a fost elaborat acest raport arată că romii doresc să se integreze în mod productiv în țările în care trăiesc, fără a-și pierde identitatea culturală distinctă, și prezintă o serie de propuneri concrete privind modul în care acest lucru poate fi mai bine realizat. Mai presus de toate, raportul susține că integrarea nu trebuie să însemne asimilare – dar va necesita ca guvernele și comunitatea internațională să își dubleze și să își remodeleze eforturile pentru a răspunde nevoilor mai largi de dezvoltare cu care se confruntă comunitățile de romi.

În același timp, există o altă realitate care nu trebuie neglijată: imigranții, care ocupă adesea locuri de muncă mai periculoase, se confruntă frecvent cu un risc mai mare de rănire și de deces decât alți lucrători, iar mai multe date privind circumstanțele deceselor sunt esențiale pentru politicile care să le asigure siguranța, potrivit unui nou raport al Proiectului privind imigranții dispăruți al Organizației Internaționale pentru Migrație (OIM). Raportul „Decese profesionale în rândul lucrătorilor imigranți internaționali” evidențiază faptul că lucrătorii imigranți sunt suprareprezențați în locuri de muncă periculoase în

⁸ *Roma in Central and Eastern Europe: Avoiding the Dependency Trap*, United Nations Development Programme / ILO Regional Human Development Report, Bratislava, 2002.; <http://europeandcis.undp.org/home/show/62BBBCD48-F203-1EE9-BC5BD7359460A968> [Accesat 11.03.2022].

industrii precum construcțiile, industria prelucrătoare, mineritul și agricultura, în comparație cu non-imigranții. De asemenea, este mai probabil ca aceștia să aibă locuri de muncă în economia informală, unde riscurile sunt și mai mari. Lipsa de date limitează orice acțiune de măsurare și abordare a acestor riscuri, se arată în raport⁹.

Condițiile de viață și de muncă ale imigranților sporesc șansele de expunere la COVID-19, se arată în raport. Imigranții sunt suprareprezențați în prima linie, în infrastructuri critice și în alte locuri de muncă esențiale care nu pot fi îndeplinite de la distanță.

Frank Laczko, directorul IOM GMDAC, a declarat că pandemia COVID-19 a scos la iveală faptul că lucrătorii imigranți sunt atât esențiali, cât și marginalizați, dar, deși munca lor a fost considerată vitală, ei sunt adesea invizibili în date statistice și, prin urmare, sunt excluși de la protecția la locul de muncă.

Potrivit Organizației Internaționale a Muncii (OIM), numărul de accidente de muncă mortale a fost mai mare în rândul imigranților decât în rândul lucrătorilor nativi în 73% din țările în care erau disponibile date. Constatarea este deosebit de alarmantă având în vedere barierele pentru imigranții care încearcă să raporteze incidentele.

Aculturație și pierderea identității

Cauzele pentru care imigranții economici ajung să migreze către mahala/ cașezare informală și în cele din urmă înspre slams sunt atât obiective, condiționați fiind de analfabetism, incapacitatea de a găsi locuri de muncă bine plătite din cauza slabei pregătiri profesionale, dar și subiective, plecând de la frica pierderii identității și asimilării¹⁰.

Aculturația disonantă are loc atunci când copiii învață limba țării gazdă a imigranților și adoptă obiceiurile acelei țări mult mai repede decât părinții lor imigranți. Acest fenomen apare datorită școlii în general și adaptării mai rapide la schimbare.

Portes și Rumbaut susțin că acest proces poate duce la o asimilare descendentă atunci când tinerii se confruntă cu discriminarea rasială, cu piețe ale muncii

⁹ *Occupational Fatalities among International Migrant Workers Report* compiled by the Global Migration Data Analysis Centre (GMDAC), International Organization for Migration's (IOM), <https://publications.iom.int/books/occupational-fatalities-among-international-migrant-workers> [Accesat 11.03.2022].

¹⁰ Organisation for Economic Co-operation and Development, *Spatial segregation of migrants in EU cities in Divided Cities: Understanding Intra-urban Inequalities*, Paris, OECD Publishing, 2018, pp. 75–109, <https://doi.org/10.1787/9789264300385-6-en> [Accesat 11.03.2022].

bifurcate și cu tineri adesea nihiliști din interiorul orașelor, pe cont propriu, fără o autoritate parentală puternică sau sprijin comunitar¹¹.

Aculturația selectivă, duce la asimilare ascendentă și biculturalitate. Acest lucru se întâmplă atunci când atât părinții, cât și copiii învață treptat obiceiurile țării gazdă, rămânând în același timp integrați, cel puțin parțial, în comunitatea etnică. Se caracterizează prin „păstrarea autorității parentale, un conflict intergenerațional redus sau inexistent și bilingvism fluent în rândul copiilor”¹². Portes și colaboratorii susțin că aculturația selectivă este deosebit de importantă pentru grupurile care se confruntă cu discriminarea.

Fiind o populație diversă – populație romă vulnerabilă venită din toată Europa, păstrează tradiția familiei extinse reunite și pentru a nu încălca cultura și tradițiile adânc imprimate în însăși identitatea lor, preferă să trăiască în slams, în locuințe improvizate. Identitatea lor este definită prin acest mod de viață.

Normele de opoziție, o trăsătură a unei subculturi reactive formată pentru a sfida respingerea percepută de către autoritățile principale, respingere experimentată în toate etapele vieții lor, contribuie la menținerea unui nivel de solidaritate în interiorul comunității¹³.

Soluții și inițiative

Romii și alte grupuri etnice cunoscute sub numele de romi sau asociate cu Razeștia trăiesc în 18 state membre ale UE cu o populație importantă de romi: Austria, Belgia, Bulgaria, Republica Cehă, Finlanda, Franța, Germania, Grecia, Ungaria, Irlanda, Italia, Portugalia, România, Slovacia, Slovenia, Spania, Suedia și Regatul Unit. Trebuie găsite activități de succes care urmăresc să îmbunătățească situația romilor din aceste state în domeniile tematice ale politicilor de nediscriminare și de egalitate, ale educației, ocupării forței de muncă și formării profesionale, ale serviciilor de sănătate, ale locuințelor și ale egalității de gen¹⁴.

¹¹ Alejandro Portes, Patricia Fernández-Kelly and William Haller (2005), *Segmented assimilation on the ground: The new second generation in early adulthood*, in „*Ethnic and Racial Studies*”, 6/28, pp. 1000–1040, DOI: 01419870500224117/10.1080 [Accesat 11.03.2022].

¹² Alejandro Portes, Ruben Rumbaut G., *Legacies: The Story of the Immigrant Second Generation*, Berkeley, CA, University of California Press, 2001, p. 52.

¹³ Richard Alba, Victor Nee, *Remaking the American Mainstream: Assimilation and Contemporary Immigration*, Harvard University Press, 2003, p. 51.

¹⁴ Improving the tools for the social inclusion and non-discrimination of Roma in the EU Report, European Roma Rights Centre (ERRC) and the Roma Education Fund (REF) for European Commission, Directorate-General for Employment, Social Affairs and Equal Opportunities: http://www.errc.org/uploads/upload_en/file/

Conform Planului strategic 2020–2023 al ONU-Habitat, „Inegalitatea este în creștere în orașele din țările în curs de dezvoltare și din țările dezvoltate. În țările în curs de dezvoltare, mahalalele și așezările informale, care găzduiesc în prezent aproape 1 miliard de persoane, sunt manifestarea fizică a sărăciei și inegalității urbane”¹⁵.

Domeniul de schimbare 4 al Planului cu privire la Prevenirea și răspunsul eficient la crizele urbane prevede că acest domeniu al schimbării se traduce în trei rezultate interdependente, relevante atât pentru prevenirea crizelor, cât și pentru răspunsul la crize: (a) o mai bună integrare socială și comunități favorabile incluziunii; (b) îmbunătățirea standardelor de viață și incluziunea imigranților, a refugiaților, a persoanelor strămutate în interiorul țării și a celor care se întorc în țară prin intermediul unui răspuns eficient la criză și al redresării; (c) o rezistență sporită a mediului construit și a infrastructurii.

Pe măsură ce strămutarea forțată în zonele urbane devine din ce în ce mai prelungită, strategiile integrate de dezvoltare urbană ar trebui să abordeze nevoile atât ale comunităților gazdă, cât și ale persoanelor strămutate, acordând o atenție deosebită femeilor, copiilor, tinerilor, persoanelor în vârstă și persoanelor cu handicap, încercând să depășească atât vulnerabilitățile cronice, cât și cele acute. Prin urmare, gestionarea strămutărilor urbane trebuie să fie considerată ca parte a gestionării durabile a creșterii urbane, atenuând presiunea asupra serviciilor publice și a ofertei de locuințe și evitând creșterea în continuare a așezărilor informale. Aceasta solicită răspunsuri adecvate în materie de locuințe și de dezvoltare urbană, care pot integra în mod eficient comunitățile strămutate în mediul urban, prin acțiuni umanitare și de dezvoltare integrate, adaptate, bazate pe zone și coordonate de administrația locală.

În cazurile în care mediile de tip tabără improvizată sunt inevitabile, UN-Habitat, în colaborare cu agenții precum UNHCR și PNUD, contribuie cu expertiza sa în planificarea taberelor ca viitoare extensii urbane cu standarde adecvate de planificare urbană și regimuri de proprietate care sunt potrivite pentru o eventuală transformare în cartiere.

Concluzii

În ciuda tuturor politicilor și directivelor, statele Uniunii Europene nu sunt pregătite să adopte o altfel de abordare decât cea de asimilare care are drept

improving-the-tools-for-the-social-inclusion-and-non-discrimination-of-roma-in-the-eu-2010.pdf [Accesat 11.03.2022].

¹⁵ United Nations Human Settlements Programme – UN- Habitat Strategic Plan 2020–2023: https://unhabitat.org/sites/default/files/documents/2019-09/strategic_plan_2020-2023.pdf [Accesat 11.03.2022].

contra-reacție autosegregarea. Autosegregarea, la rândul ei, duce la incultură, analfabetism și din nou la marginalizare.

Pentru o comunitate care a luptat să își păstreze identitatea dincolo de context social și politic, dincolo de orice țară din care au făcut parte, tradițiile și păstrarea constructului social sunt cruciale.

Soluțiile ar trebui să vină înspre comunitatea de imigranți economici de etnie romă, pornind de la identitatea și tradițiile lor, acolo unde se află. Asimilarea nu este un răspuns adecvat și nu denotă anti-discriminare, ci din contră, se pierde diversitatea pentru a nu fi marginalizat.

Mobilitatea europeană conduce la pierderea identitară și numai niște măsuri adecvate de intervenție pot preveni acest lucru.

